

เมืองเซินเจิ้น (Shenzhen)

ศ.พัชนี มานะวาณิชเจริญ
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์

ภูมิหลังจวบจนปัจจุบัน

เมืองเซินเจิ้นแต่เดิมเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงเล็ก ๆ ที่มีวิถีชีวิตเรียบง่ายในมณฑลกวางตุ้ง (Guangdong) ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมา เต็ง เสี่ยว ผิง อดีตผู้นำซึ่งมีวิสัยทัศน์กว้างไกลด้านเศรษฐกิจ ได้ดำริให้มีการปฏิรูปโดยการเปิดประเทศเพื่อดำเนินธุรกิจกับนานาชาติ ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2523) เซินเจิ้นจึงได้รับเลือกเป็นแห่งแรกเพื่อนำร่องความเป็น “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ของจีน

นับตั้งแต่นั้นมา เซินเจิ้นจึงมีอุปมาดังสาวงามสะพรั่งด้วยวัยเพียง 28 ปี เพราะเซินเจิ้นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก สังเกตเห็นได้จากตึกสูง ๆ ปรางก้อยู่เรียงรายตลอดเส้นทางจากเขตแดนฮ่องกงไปยังมหาวิทยาลัยเซินเจิ้นโพลีเทคนิค โรงแรมที่พัก (Best Western Shenzhen Felicity Hotel) ก็โอ้อ่า ศูนย์การค้า (Lowu City) ใหญ่โต และเซินเจิ้นโพลีเทคนิคจุดหมายปลายทางของคณะผู้ดูงานนั้นอาณาบริเวณกว้างขวางมาก อีกทั้งข้อมูลที่สืบค้นเพิ่มเติม จึงทราบว่าปัจจุบันเซินเจิ้นกลายเป็นเมืองหนึ่งในบรรดาช่องทางหลัก ๆ ของจีนในการติดต่อกับโลกภายนอก เซินเจิ้นเป็นชุมทางการขนส่งสินค้าและการคมนาคมที่สำคัญทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งคมนาคมและขนถ่ายสินค้าทางบกที่ใหญ่ที่สุดของจีน

ความเจริญทันสมัยของเซินเจิ้นในวันนี้ มีอาจสร้างจินตภาพความเป็นหมู่บ้านชาวประมงในอดีตได้เลย

ภูมิประเทศ

เซินเจิ้นเป็นเมืองชายทะเลทางตอนใต้ของจีน มีพื้นที่ 1,952.48 ตารางกิโลเมตร ด้านหนึ่งติดกับฮ่องกง ส่วนอีกด้านหนึ่งติดทะเลจีนใต้ เซินเจิ้นมีแม่น้ำและลำธารมากกว่า 160 สาย ชายฝั่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลยาวถึง 230 กิโลเมตร มีเทือกเขาทอดยาวพาดผ่านเมืองเซินเจิ้น ข้อมูลออนไลน์ของรัฐบาลเซินเจิ้น กล่าวอย่างหน้าชื่นว่า เซินเจิ้นร่ำรวยทรัพยากรธรรมชาติและดีที่สุดในรอบการพัฒนาการด้านการท่องเที่ยว

ภูมิอากาศ

เซินเจิ้นตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น ซึ่งมีฝนตกชุก และมีแสงแดดเกือบตลอดทั้งปี มีฤดูหนาวเพียงช่วงสั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นฤดูร้อนและมีฝนได้ทุกเมื่อ แม้แต่ในฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 22 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิสูงสุดในฤดูร้อนประมาณ 36 องศาเซลเซียส

การเดินทางของคณะผู้ศึกษาดูงาน

คณะผู้ศึกษาดูงานเดินทางจากฮ่องกงสู่เซินเจิ้นด้วยรถไค่ชี่ใช้เวลาประมาณ 45 นาที จึงถึงด่านตรวจคนเข้าเมือง ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ เจ้าหน้าที่ตรวจเอกสารของเซินเจิ้นล้วนเป็นหนุ่มสาวแต่ทำงานค่อนข้างซ้ำ

อย่างไรก็ดี จากฮ่องกงไปเซินเจิ้นอาจใช้เส้นทางอื่นอีกก็ได้ กล่าวคือ

1. ทางเครื่องบิน ไปยังสนามบินนานาชาติเซินเจิ้น เปาอัน (Shenzhen Bao'an International Airport)
2. ทางรถไฟ ชาวฮ่องกงนิยมเดินทางด้วยวิธีนี้ โดยขึ้นจากสถานีต้นทาง จิมซาอู๋ (Tsim Sha Tsui) ถนนนาธาน ไปลงสถานี หลอวู (Lowu) ซึ่งอยู่ใกล้ด่านตรวจคนเข้าเมือง

ภาษา

ชาวเซินเจิ้นนิยมพูดภาษาผู้ทงฮั่ว (Putonghua) กันอย่างแพร่หลายเพราะเป็นภาษาถิ่นที่ส่วนใหญ่รู้จักกันดี ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นกรรมาชีพ นักธุรกิจ หรือผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน นักศึกษารุ่นเยาว์แทบทั้งหมดที่อยู่ในเมืองจะพูดภาษาอังกฤษได้ดีเท่า ๆ กับภาษาถิ่นของตน สำหรับบุคคลที่สามารถเป็นพิเศษด้านภาษาจะพูดได้อีกถึง 3 ภาษา คือ ภาษาจีนกลาง (Mandarin) ภาษาแคว้นกวางตุ้ง (Cantonese) และภาษาอังกฤษ

ประจักษ์พยานอย่างหนึ่งจากการไปศึกษาดูงานครั้งนี้คือ อาจารย์หนุ่มสาวที่นำทางให้คณะฯ ได้เยี่ยมชมห้องเรียนและห้องปฏิบัติการล้วนสามารถอธิบายเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างลื่นไหล คล่องแคล่ว

ประชากร

นับตั้งแต่เซินเจิ้นได้รับการสถาปนาเป็นเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษในปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา ผู้คนจากต่างถิ่นก็พากันหลั่งไหลเข้ามาหางานทำกันมากมาย เมื่อปลายปี ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) รัฐบาลจีนประกาศตัวเลขว่ามีผู้อยู่อาศัยถาวร 8.4643 ล้านคน มีชนกลุ่มน้อยมากกว่า 360,000 คน นับเป็นเมืองที่มีชนกลุ่มน้อยมากเป็นอันดับสองในจีนรองจากปักกิ่ง

วัฒนธรรม

จากการที่เซินเจิ้นมีผู้ย้ายถิ่นฐานจำนวนมากจากหลายแหล่งเข้ามาประกอบอาชีพ อีกทั้งยังมีชนกลุ่มน้อยซึ่งมีจำนวนไม่น้อย เซินเจิ้นจึงไม่ปรากฏวัฒนธรรมใดที่โดดเด่น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เซินเจิ้นได้รับการประกาศรางวัลจากสื่อมวลชนและภาคอุตสาหกรรมว่าเป็น “เมืองที่มีการขับเคลื่อนมากที่สุดในพัฒนาการด้านเศรษฐกิจ (The Most Dynamic City in Economic Development) และเป็นเมืองที่ยินดีต้อนรับมากที่สุดสำหรับคนงานผู้โยกย้ายถิ่นฐานมา (The Most Welcomed City for Migrant Workers)

เงินเมืองมรดก

สิ่งที่สังเกตได้ชัดเจนอีกประการหนึ่งในเงินเมืองคือการจัดภูมิทัศน์ของเมืองที่สวยงามเป็นระเบียบ และเขียวชอุ่มไปทั่วเมือง ผู้รายงานประทับใจอย่างยิ่งต่อสภาพแวดล้อมสีเขียวของเมืองเงินเมือง ไม่ว่าจะเป็นสองข้างถนน ได้ทางด่วน ถนนเลียบริมชายฝั่งทะเล ล้วนมีการปลูกต้นไม้สีเขียวรวมทั้งการตกแต่งและดูแลรักษาได้อย่างงดงามมีชีวิตชีวา แม้แต่สะพานลอยฟ้าสำหรับรถยนต์ก็ยังมีกระเบาะขนาดย่อมเกาะเกี่ยวราวกันถนนไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อวางกระถางไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งเพิ่มเติมเพิ่มความสดชื่นแก่เมืองได้เป็นอย่างดี

ในมหาวิทยาลัยเงินเมืองโพลีเทคนิค ก็จัดแต่งภูมิทัศน์ได้อย่างร่มรื่น รวมทั้งการขุดสระน้ำขนาดใหญ่ไว้หน้าอาคารเรียนเพื่อพิชิตความอบอ้าวของอากาศที่ร้อนเกือบตลอดปีได้เป็นอย่างดี

ข้อมูลจากทางการของเงินเมืองกล่าวว่า มีพื้นที่สีเขียวเกือบร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดในเมืองมีสวนสาธารณะ 442 แห่ง นอกจากนี้เงินเมืองยังได้รับรางวัลมากมายที่เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมดังกล่าว เช่น รางวัล “Nations in Bloom”, “National Hygienic City”, “National Model City for Environmental Protection”, Model City for Protection of Ozone Layer”, National Greenery Model City”, National Brilliant Tourism City” เป็นต้น

สิ่งที่สำคัญเหนือรางวัลต่างๆ ดังกล่าวที่ผู้รายงานรู้สึกได้ คือความสดชื่นสบายตัวและสบายตา ซึ่งกล่าวโดยภาพรวมได้ว่าผู้ที่อาศัยในเงินเมืองน่าจะมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงดี

มหาวิทยาลัยเงินเมืองโพลีเทคนิค

เงินเมืองโพลีเทคนิคก่อตั้งขึ้นเมื่อค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536) ปัจจุบันอยู่บริเวณชานเมืองเงินเมือง ถนนลิ่วเซียนตาเตา (Liuxian Da Dao) เขตชานชาน (Nan Shan) เมืองเงินเมือง มณฑลกว่างตุ้ง ประเทศจีน ประกอบด้วย 4 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตตะวันออก วิทยาเขตตะวันตก วิทยาเขตเหนือ และวิทยาเขตเมืองจินโพนทะเล

เงินเมืองโพลีเทคนิคเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับแนวหน้าแห่งหนึ่งของประเทศจีน การเรียนการสอนที่นี่มุ่งเน้นให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตนักปฏิบัติเพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน จากการเยี่ยมชมสถาบันแห่งนี้พบว่า มีห้องปฏิบัติการของสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งมีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน เช่น สาขาศิลปะและการออกแบบ สาขาสื่อสารมวลชน และสาขาวิศวกรรมเครื่องยนต์ เป็นต้น ขณะเยี่ยมชมนั้น เห็นได้ชัดว่านักศึกษาตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอนอย่างขะมักเขม้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาศิลปะและการออกแบบ นักศึกษาทุกคนกำลังประดิษฐ์แหวน (เครื่องประดับ) ซึ่งทำจากวัสดุโลหะชนิดหนึ่งโดยใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าและเครื่องมืออื่น ๆ ที่จัดเป็นโต๊ะเรียงรายเป็นแถวเต็มห้องใหญ่ นักศึกษา 2 คน ต่ออุปกรณ์ 1 โต๊ะ ที่น่าสังเกตคือ นักศึกษารักษาวินัยในชั้นเรียนได้ดีมาก ส่วนหน้าห้องปฏิบัติการมีตู้กระจกแบบฝังในผนัง (Built in) สำหรับแสดงผลงานของนักศึกษาซึ่งมีผลงานหลากหลายมาก นับเป็นแนวทางที่ดีมากในการประชาสัมพันธ์ศักยภาพของทั้งผู้สอนและผู้เรียน

ส่วนที่โรงฝึกปฏิบัติของนักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องยนต์นั้น นักศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ ศึกษาและฝึกฝนจากชิ้นส่วนของเครื่องยนต์จริงโดยผู้สอนควบคุมและอธิบายอย่างใกล้ชิด

ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่งคือ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน พื้นที่ใช้สอยที่เป็นของสาขาวิชานี้ถูกขอยออกเป็นห้องเล็ก ๆ กะทัดรัดหลายห้องตามความจำเป็น เช่น ห้องอำนวยการวิทยุ – โทรทัศน์ ห้องตัดต่อภาพ ห้องควบคุมรายการ

ห้องประชุมผ่านจอโทรทัศน์ เป็นต้น ทำให้เกิดความคิดว่าการวางผังห้องต่าง ๆ ควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ที่เป็นอันดับแรก มากกว่าความกว้างขวางของห้อง

เซินเจิ้น โพลีเทคนิคมีสาขาวิชาทั้งหมด 13 สาขาวิชา ส่วนใหญ่เน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ เคมีประยุกต์และเทคโนโลยีชีวภาพ การแพทย์และพยาบาล ฯลฯ ส่วนสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ก็มีบ้าง คือ สาขาสื่อสารมวลชน สาขาวิชาภาษาต่างประเทศประยุกต์ สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ ฯลฯ เซินเจิ้น โพลีเทคนิคได้ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศทั่วโลกมากกว่า 50 มหาวิทยาลัย ซึ่งมีทั้งในประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และรัสเซีย

นอกจากด้านการเรียนการสอนแล้ว เซินเจิ้น โพลีเทคนิคยังให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัย มีบทความวิชาการทั้งด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ประมาณ 4,000 – 5,000 เรื่องที่ตีพิมพ์เผยแพร่ มีตำราเกี่ยวกับการศึกษาวิชาชีพขั้นสูงและเทคโนโลยีมากกว่า 400 เล่ม เซินเจิ้น โพลีเทคนิคแสดงความเป็นเลิศด้านการวิจัยจากการได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และในปี ค.ศ. 2004 และ 2005 เซินเจิ้น ได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในบรรดาสถาบันการศึกษาวิชาชีพของประเทศจีน

การได้ศึกษาดูงานในครั้งนี้นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้รายงานเพราะก่อให้เกิดแนวคิดหลาย ๆ ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษามีทักษะจากการฝึกปฏิบัติจริง ฉะนั้น มหาวิทยาลัยควรลงทุนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับการฝึกฝน ส่วนผู้สอนก็ควรปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆโดยครูผู้สอนต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจริงจัง

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าบัณฑิตของสถาบันแห่งนี้มีงานทำมากกว่าร้อยละ 95 เพราะผลจากการฝึกฝนให้ปฏิบัติงานได้ทันทีที่สำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ในกรณีที่คณะผู้ศึกษาดูงานมาจากหลากหลายสาขาวิชา ควรประสานกับสถานศึกษาเจ้าภาพแล้วให้แยกย้ายไปดูเป็นกลุ่ม ๆ ตามสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยการกำหนดเวลานัดหมายอย่างชัดเจนเพื่อให้กลับมายังจุดเริ่มต้นโดยพร้อมเพรียงกัน จะทำให้ผู้ศึกษาดูงานได้รับประโยชน์มากขึ้น เพราะได้ดูในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงาน
2. ควรจัดอบรมหรือโครงการเพิ่มทักษะการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพแก่คณาจารย์และเจ้าหน้าที่อย่างกว้างขวาง เพื่อสามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้กระจ่าง และไม่เสียประโยชน์
3. ควรจัดโครงการศึกษาดูงานสถานศึกษาลักษณะนี้อีก และควรผนวกด้านวิธีการสอนภาษาต่างประเทศเข้าไปด้วย

ที่มาของข้อมูล : ประสบการณ์จากการศึกษาดูงานที่เซินเจิ้น โพลีเทคนิคเมื่อ 5 กันยายน 2551

Shenzhen Government Online จาก <http://english.sz.gov.com>

www.data4thai.com